

CIVITTA

PÕLVA HAIGLA SÜSINIKU JALAJÄLJE HINDAMINE

TULEMUSTE RAPORT

11.2022

\ KOKKUVÕTE

Tervishoiu valdkonnas on jätkusuutlikkusega tegelemine pigem algusjärgus

- Mitmed tervishoiu valdkonna organisatsioonid nagu NHS¹ (Inglismaa), Helios² (Saksamaa), Ameerika Arstide Kolledž³ (USA), PERH⁴ (Eesti) ja HUS⁵ (Soome) on alustanud oma kliimaeesmärkide seadmise kui ka kliimamõju vähendamisega. Samas on need mõned näited selgelt pioneerid oma kliimamõju juhtimisel selles valdkonnas.
- Enda tegevuse süsiniku jalajälje analüüsimisel ja tuleviku vähendamissammude kavandamisel on Põlva Haigla kindlalt eesrindel meditsiini valdkonnas ning on eeskujuks teistele haiglatele.

Hindamise meetodika

- Süsiniku jalajälge hinnati GHG Protocol'i meetodikast lähtuvalt, mis võtab arvesse kasvuhoonegaaside mõjusid CO₂-st kuni NF₃-ni. Hindamise tulemusel saadakse kõikide oluliste kasvuhoonegaaside mõju kokku ehk süsiniku jalajälge väljendatuna tonnides CO₂ekv.
- Selle meetodika järgi hinnatakse organisatsiooni tegevuse otseseid emissioone, energiakasutusest ning sisseostetud toodetest tulenevaid ja muid kaudseid heitkoguseid.

Põlva Haigla süsiniku jalajäljest enamus on põhjustatud skoop 3 alla kuuluvatest tegevustest ja ostetud kaupadest

- Põlva Haigla 2021. a süsiniku jalajälge on 2 297 tonni CO₂ekv.
- Suurema osa (69%) sellest moodustab skoop 3 ehk kaudsed mõjud (1 539 t CO₂ekv). Sinna alla kuuluvad nii ostetud meditsiinitarvikud ja ravimid, toit, teenused, töötajate tööle- ja kojusõidud, ärireisid, jäätmed kui ka kaudsed mõjud kasutatud kütuse tootmisest.
- Skoop 3 all on suurima mõjuga tööle- ja kojusõidud (487 t CO₂ekv), sisseostetud meditsiinitarvikud (422 t CO₂ekv) ja jäätmed (230 t CO₂ekv).
- Tarbitud elekter ja soojus (skoop 2) moodustab 30% kliimamõjust (678 t CO₂ekv).

Sammud süsiniku jalajälje vähendamiseks

- Kõige kiiremaks ja käegakatsutavamaks võimaluseks mõju vähendamisel on taastuvelektri kasutuselevõtt. Kõikides muudes kategooriates on kiirete võitude asemel realistlikum keskenduda sammhaaval vähendamisele läbi väiksemate muudatuste.

SISUKORD

- SISSEJUHATUS
- EESMÄRK JA MEETODID
- TULEMUSED
- TÖÖTAJATE KESTLIKKUSE ALASED HOIAKUD
- JÄRELDUSED JA SOOVITUSED
- MUJAL MAAILMAS

\ SISSEJUHATUS

Tänaseks on nii riigid kui era- ja avaliku sektori organisatsioonid mõistnud keskkonnamõjude vähendamise olulisust ja on seadnud ambitsioonikaid tulevikueesmärke kliimamõju vähendamiseks. Näiteks, Euroopa Liit plaanib olla aastaks 2050 süsinikuneutraalne.

Põlva Haigla soovis oma kliimamõju andmepõhiseks juhtimiseks viia läbi haigla süsiniku jalajälje analüüsi, mis keskendus organisatsiooni aastasele tegevustele tervikuna. Analüüs viidi läbi 2021. a andmete põhjal ning see tugines GHG Protocol metoodikale.

Tulemused annavad Põlva Haiglale teavet, milline on organisatsiooni kliimamõju nõ baastase tänase seisuga, millised tegevused ja sisendressursid annavad suurema panuse kogumõjusse ning parema arusaama, milliseid samme on kliimamõju vähendamiseks mõistlik seada.

SISUKORD

- SISSEJUHATUS
- EESMÄRK JA MEETODID
- TULEMUSED
- TÖÖTAJATE KESTLIKKUSE ALASED HOIAKUD
- JÄRELDUSED JA SOOVITUSED
- MUJAL MAAILMAS

\ EESMÄRK JA METOODIKA

Eesmärgiks oli kaardistada ära Põlva haigla mõjukohad ning arvutada välja organisatsiooni tegevuse süsiniku jalajälg. Töö tulemusel valmis arvutusmudel, kus Põlva Haigla saab soovi korral edaspidi ise andmeid uuendades enda süsiniku jalajälge mõõta.

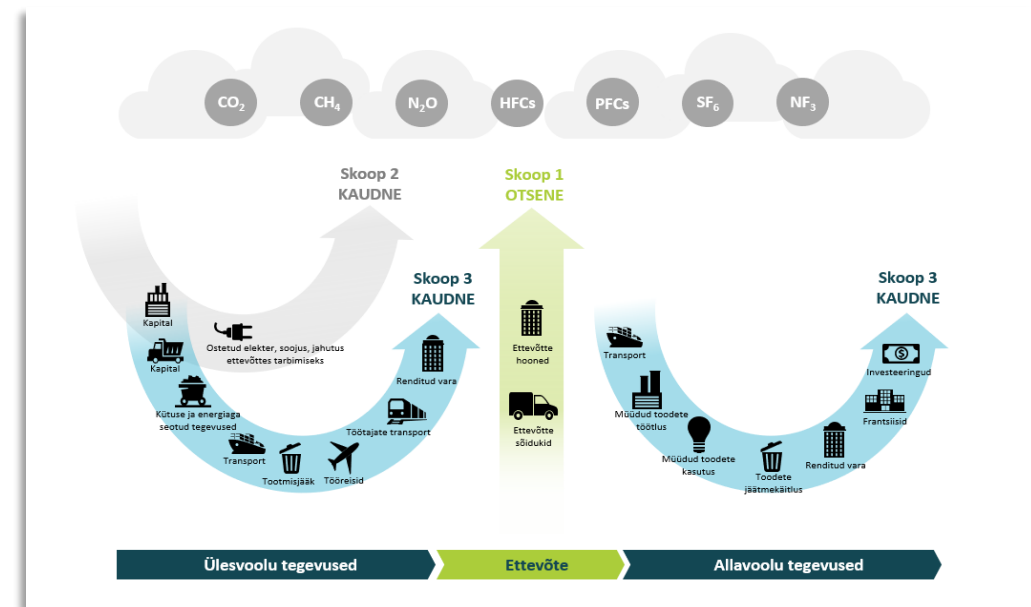
Organisatsiooni süsiniku jalajälje hindamisel lähtusime *The Greenhouse Gas Protocoli standarditest* (eelkõige *Corporate Reporting and Accounting Standard*), mis arvestavad kõiki olulisi kasvuhoonegaase (KHG) mis on nimetatud Kyoto protokollis: süsinikdioksiid (CO₂), metaan (CH₄), lämmastikoksiid (N₂O), fluorosüsvivesinikuühendid (HFC-d), perfluoro-süsvivesiniku ühendid (PCFd), väävelheksafluoriid (SF₆) ja lämmastiktrifluoriid (NF₃).

Selle meetodika järgi jaotuvad organisatsiooni tegevuste mõjud kolme skoopi:

- **SKOOP 1** sisaldab otseseid KHG emissioone ettevõtte kontrolli all olevatest allikatest (nt kütuste kasutamine, enda katlamajas kütuste põletamine)
- **SKOOP 2** sisaldab sisseostetud elektri- ja soojusenergia tootmisest pärit KHG emissioone
- **SKOOP 3** sisaldab ülejäänud kaudseid KHG emissioone, mis leiavad aset organisatsiooni väärtusahelas.

Hindasime kõiki skoop 1 ja 2 emissioone ning ülesvoolu skoop 3 emissioone (kuni organisatsiooni väravani) 2021. aasta andmete põhjal. Ülesvoolu skoop 3 kategooriatest kaasati hindamisse kõik asjakohased kategooriad, va kapitalikaubad (hoonete ehitamine, suuremad seadmed, autode tootmine jmt). Kapitalikaupade (tootmise/ehitamise) mõju ühte aastasse paigutatamine oleks ka mõnevõrra küsitav, sest üldjuhul on nende tootmise mõju kogu kasutusajale ja teenusele jagades väike võrreldes kasutusetapi mõjuga (nt energiakasutus, mis sisaldub analüüsis).

JOONIS 1. EMISSIOONIALLIKATE JAGUNEMINE KOLME SKOOPI VAHEL VASTAVALT GHG PROTOCOL METOODIKALE

Emissioone hinnati **kuni ettevõtte väravani** ehk väärtusahela järgmiste etappide (st kogu „allavoolu tegevused“) mõju jäi käesoleva töö raamidest välja. Põlva Haigla ei ole selliseid teenuseid, mille mõju ulatuks allavoolu.

\ SKOOBID 1-3 VASTAVALT GHG PROTOCOL METOODIKALE

GHG Protocol'i järgi jaotuvad ettevõtte tegevused ja mõjud kolme skoopi, mis annavad tulemuste presenteerimiseks ühtsed alused ja sellega tagatakse tulemuste teatud võrreldavus ka ettevõtete vahel.

- **Skoop 1** = kõik otsesed emissioonid, mis tulenevad Põlva Haigla kontrolli all olevatest allikatest (nt autokütused, meditsiinigaaside kasutus)
- **Skoop 2** = kaudsed emissioonid, mis tulenevad sisseostetud elektri- ja soojusenergia tootmisest (nt võrguelekter)
- **Skoop 3** = kõik ülejäänud kaudsed emissioonid (mis ei ole juba kaetud skoop 2-s), mis toimuvad kogu ettevõtte väärtusahela jooksul (nt ravimid, toit, meditsiinitarvikud, jäätmed jne)

SKOOP 3 ÜLESVOOLU KATEGOORIADEST KAASATI HINDAMISSE

Sisseostetud tooted ja teenused

Kütuse ja energiaga seonduvad tegevused

Ärireisid

Jäätmed

Töötajate tööle- ja kojusõidud

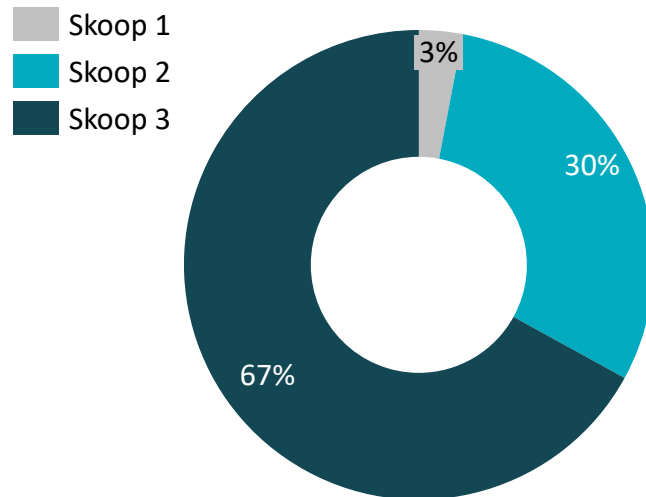
SISUKORD

- SISSEJUHATUS
- EESMÄRK JA MEETODID
- TULEMUSED
- TÖÖTAJATE KESTLIKKUSE ALASED HOIAKUD
- JÄRELDUSED JA SOOVITUSED
- MUJAL MAAILMAS

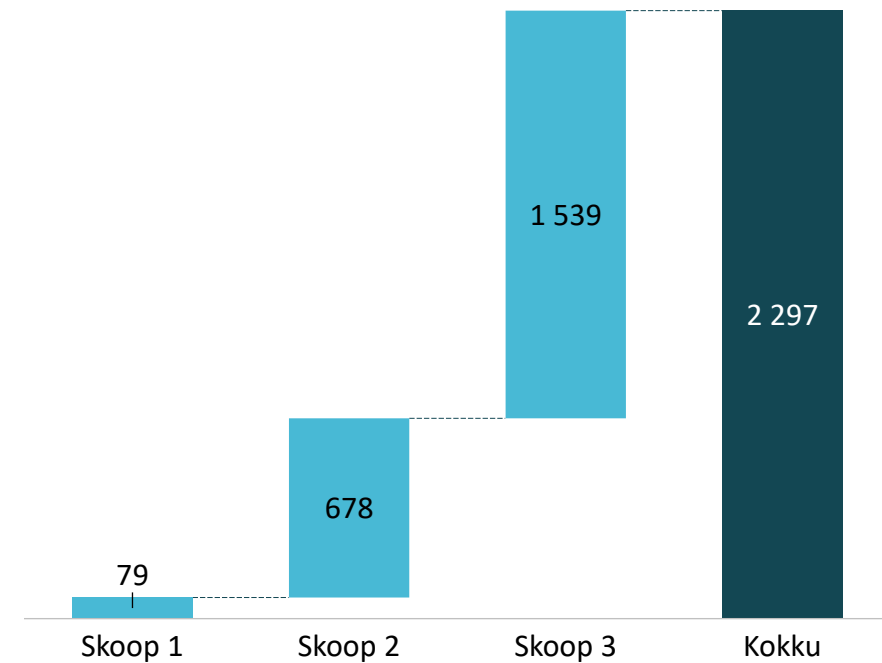
HAIGLA TEGEVUSE SÜSINIKU JALAJÄLG ON 2 297 TONNI CO₂EKV, MILLEST 67% ON SEOTUD SKOOP 3 KAUDSETE EMISSIOONIDEGA

Põlva Haigla süsiniku jalajälje analüüsist selgus, et 2021. aasta süsiniku jalajälg oli haiglal 2 297 t CO₂ekv, millest 1 539 t CO₂ekv ehk 67% moodustab skoop 3. Skoop 2 heitkogused oli 678 t CO₂ekv ehk 30% ning kõigest 3% emissioonidest on skoop 1-st ehk organisatsiooni otsese kontrolli all.

JOONIS 2. PÕLVA HAIGLA SÜSINIKU JALAJÄLJE JAGUNEMINE SKOOPIDE LÕIKES (%)

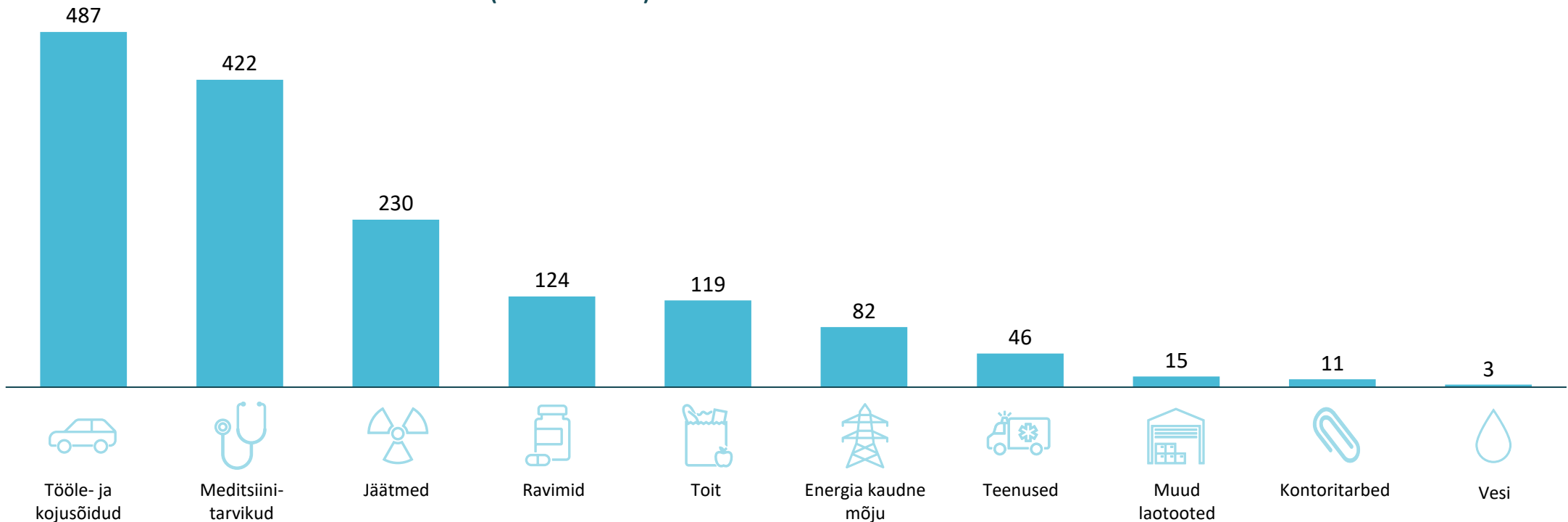
JOONIS 3. PÕLVA HAIGLA SÜSINIKU JALAJÄLG (TONNI CO₂EKV) SKOOPIDE LÕIKES

SKOOP 3 PUHUL ON KÕIGE SUUREMA JALAJÄLJEGA TÖÖTAJATE TÖÖLE- JA KOJUSÕIDUD, KOKKU 487 TONNI CO₂EKV

- Tööle- ja kojusõitude heitkogus oli 2021. aastal 487 t CO₂ekv ja meditsiinitarvikutel 422 t CO₂ekv. Koos moodustavad need kaks kategooriat 59% kogu skoop 3 süsiniku jalajäljest.
- Märkimisväärse süsiniku jalajäljega on ka jäätmed, moodustades 15% kogu skoop 3-st. Toit ja ravimid on sarnase süsiniku jalajäljega, 119-124 t CO₂ekv ehk mõlemad ~8% kogu skoop 3 heitkogusest.
- Energia kaudne mõju, sisseostetavad teenused, muud laotooted, kontoritarbed ja sisseostetav vesi on võrdlemisi väiksema süsiniku jalajäljega, kokku moodustavad need 10% skoop 3 mõjust.

JOONIS 4. PÕLVA HAIGLA SKOOP 3 HEITKOGUSED (TONNI CO₂EKV) ALAMGRUPPIDE LÕIKES

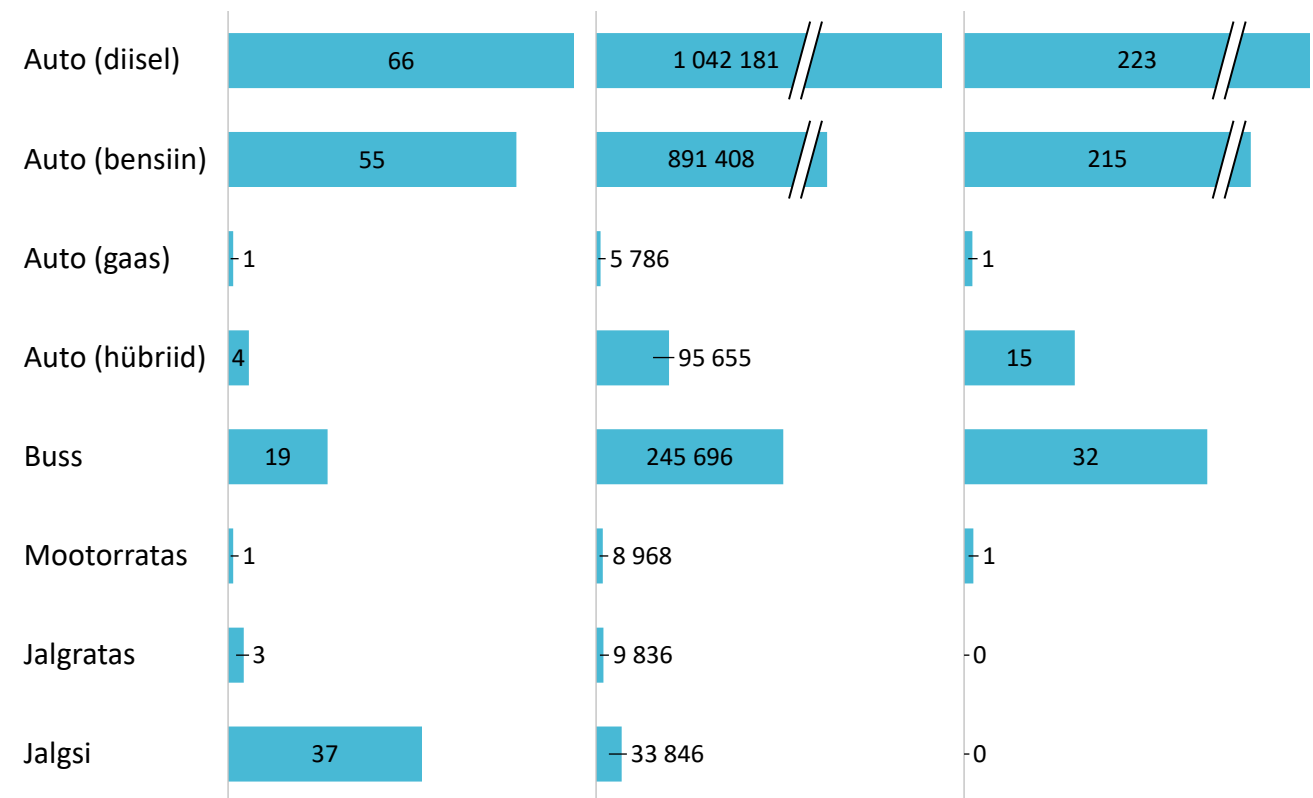

TÖÖLE JA KOJU LIIKUMISEKS KASUTAVAD TÖÖTAJAD ENIM DIISEL- JA BENSIINIMOOTORIGA AUTOSID

Informatsioon töötajate töö ja kodu vahel liikumiseks kasutatud vahenditest ja läbitavast distantsist saadi läbi elektroonilise küsitluse, millele vastas 149 inimest, ehk ligi pool kogu Põlva Haigla töötajatest. Vastajatelt saadud infot liikumisviiside ja kilomeetrite kohta laiendati kõikidele Põlva Haigla töötajatele

- Töötajate tööle- ja kodusõitudeks kasutatakse kõige sagedamini diiselmootoriga autot.
- Arvestatav osa töötajatest käib tööle jalgsi.
- Diiselmootoriga autodega läbiti 2021. aastal 1 042 181 km ja bensiinimootoriga 891 408 km, bussiga 245 696 km ning teiste transpordi vahenditega alla 100 000 km.
- Diiselmootoriga autode kasutus põhjustas 223 t CO₂ekv heitkoguseid. Teine suurima jalajäljega transpordivahend oli bensiinimootoriga auto, mille heitkogus oli 215 t CO₂ekv. Sellele järgnes 32 t CO₂ekv bussi kasutusest.

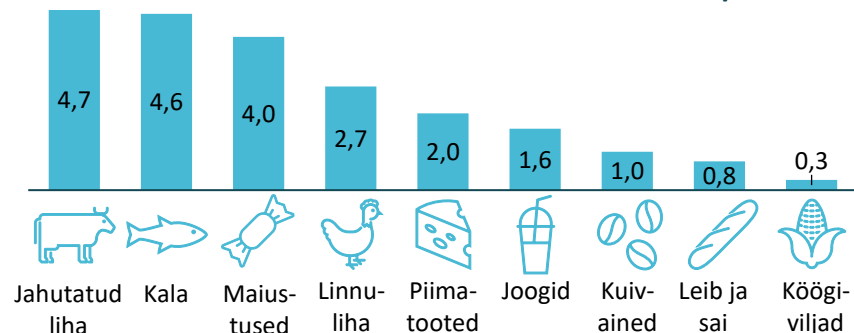
JOONIS 5. TÖÖLE- JA KOJUSÕITUDE KÜSITLUSE TULEMUSED JA SÜSINIKU JALAJÄLG VASTANUTE ARV LÄBITUD TEEPIKKUS (KM) HEITKOGUS (T CO₂EKV)

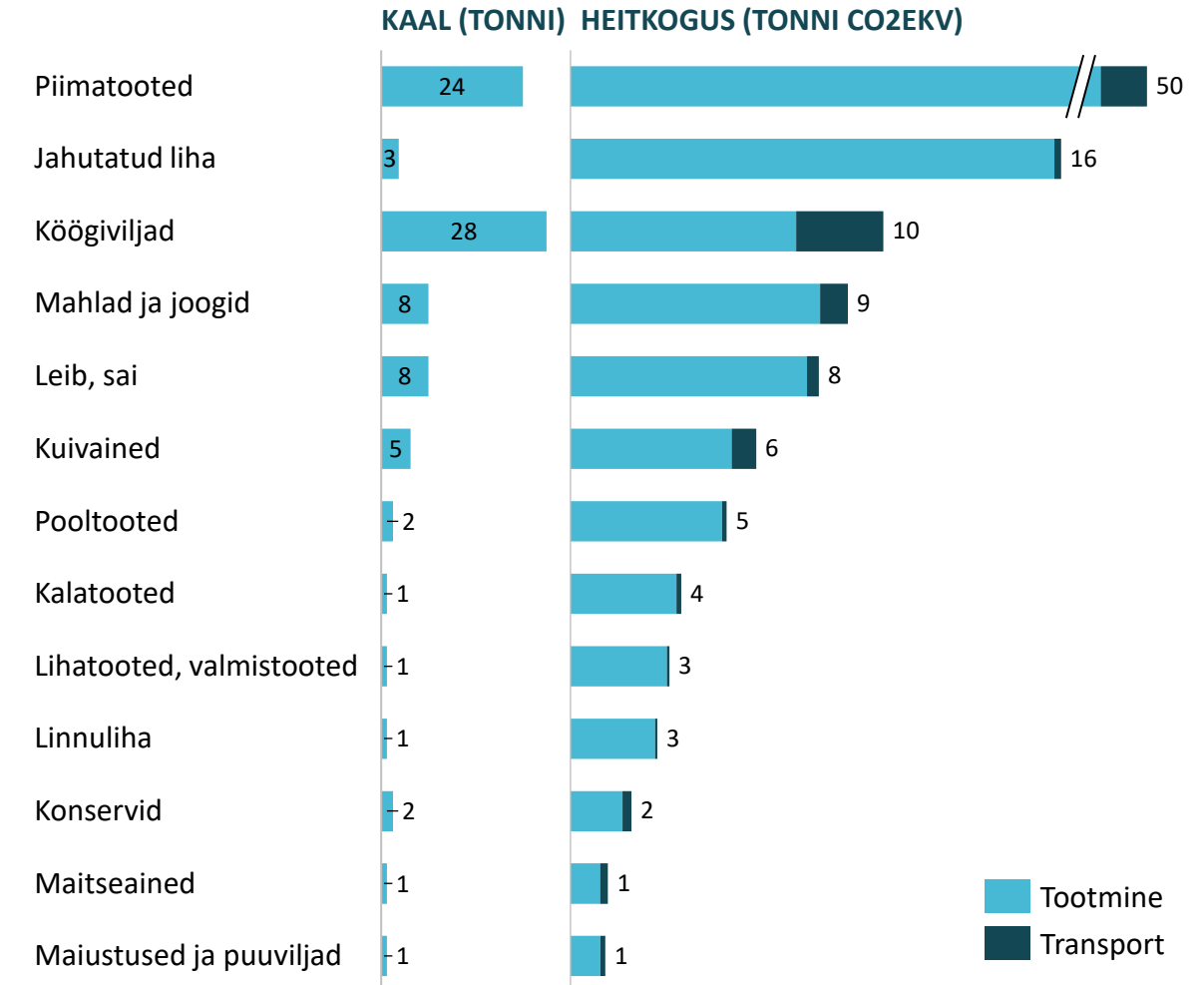
TOIDUKAUPADE JALAJÄLGE PANUSTAVAD KÕIGE ENAM PIIMATOOTED, MOODUSTADES 42% TOIDUKAUPADE JALAJÄLJEST

- Toidukaupade tootmise ja transpordi jalajälg 2021. aasta andmete järgi on kokku 119 t CO₂ekv, millest 93% moodustab toidukaupade tootmine.
- Kolme suurima jalajäljega tootekategooria summaarne jalajälg on 76 t CO₂ekv, mis moodustab 60% kõigi toidukaupade jalajäljest.
- Suurima panuse Põlva Haigla toidu jalajälge annavad piimatooted, mille tootmine ning transport põhjustavad 50 tonni CO₂ekv väärtuses emissioone. Järgnevad lihatooted ja köögiviljad.
- Tooteühiku kohta on kliimamõju väga erinev. Kõige suurem jalajälg on jahutatud lihal, kõige madalam köögiviljadel (vt joonis 7).

JOONIS 7. TOIDUKAUPADE KLIIMAMÕJU KG CO₂EKV/KG

JOONIS 6. TOIDUKAUPADE KOGUS JA TOOTMISE JA TRANSPORDI HEITKOGUSED

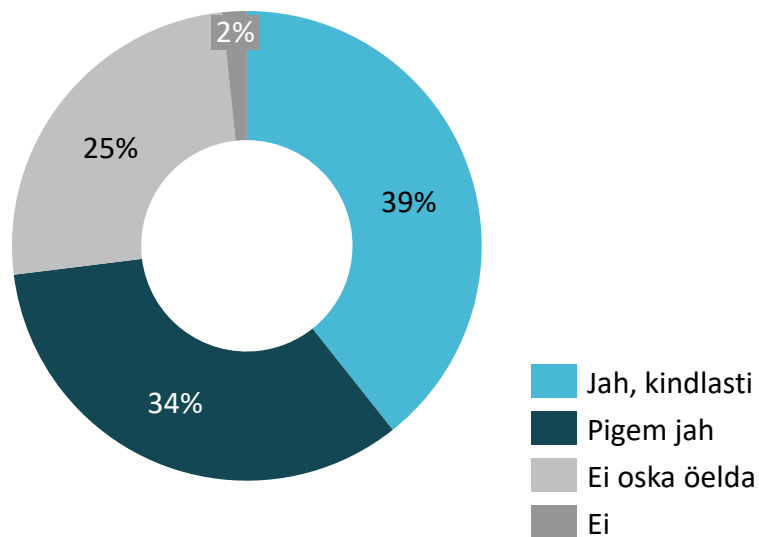
SISUKORD

- SISSEJUHATUS
- EESMÄRK JA MEETODID
- TULEMUSED
- TÖÖTAJATE KESTLIKKUSE ALASED HOIAKUD
- JÄRELDUSED JA SOOVITUSED
- MUJAL MAAILMAS

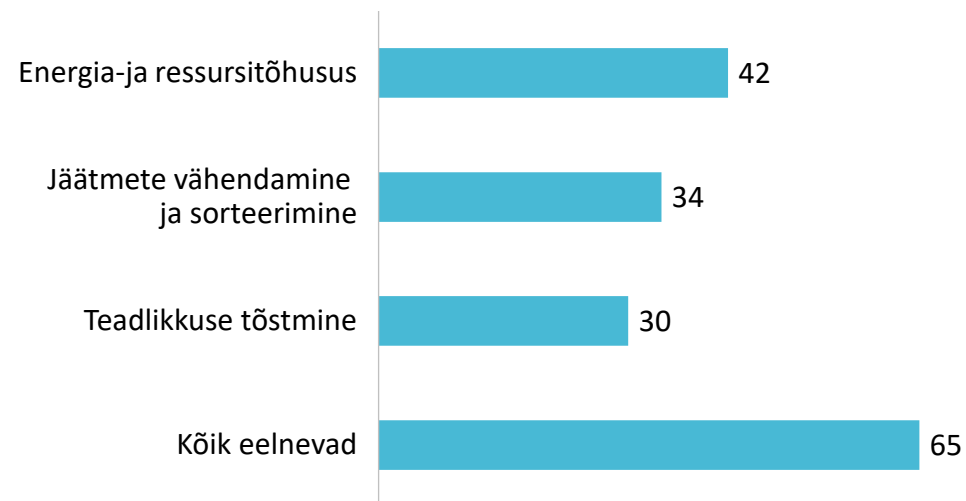
73% KÜSITLUSELE VASTANUTEST LEIAVAD, ET PÕLVA HAIGLA PEAKS TEGELEMA OMA KESKKONNAMÕJUDE VÄHENDAMISEGA*

Uurisime ka Põlva Haigla töötajate jätkusuutlikkuse alaseid hoiakuid ja harjumusi. Järgneval kahel lehel on esitatud koond sellest, mida töötajad vastasid. Kõige tähtsamaks peetakse energia- ja ressursitõhusust, kuid paljud peavad oluliseks kõikide väljapakutud teemadega tegelemist.

JOONIS 8. VASTUSTE JAGUNEMINE KÜSIMUSELE: “KAS TEIE HINNANGUL PEAKS PÕLVA HAIGLA TEGELEMA ENDA KESKKONNAMÕJUDE VÄHENDAMISEGA?”

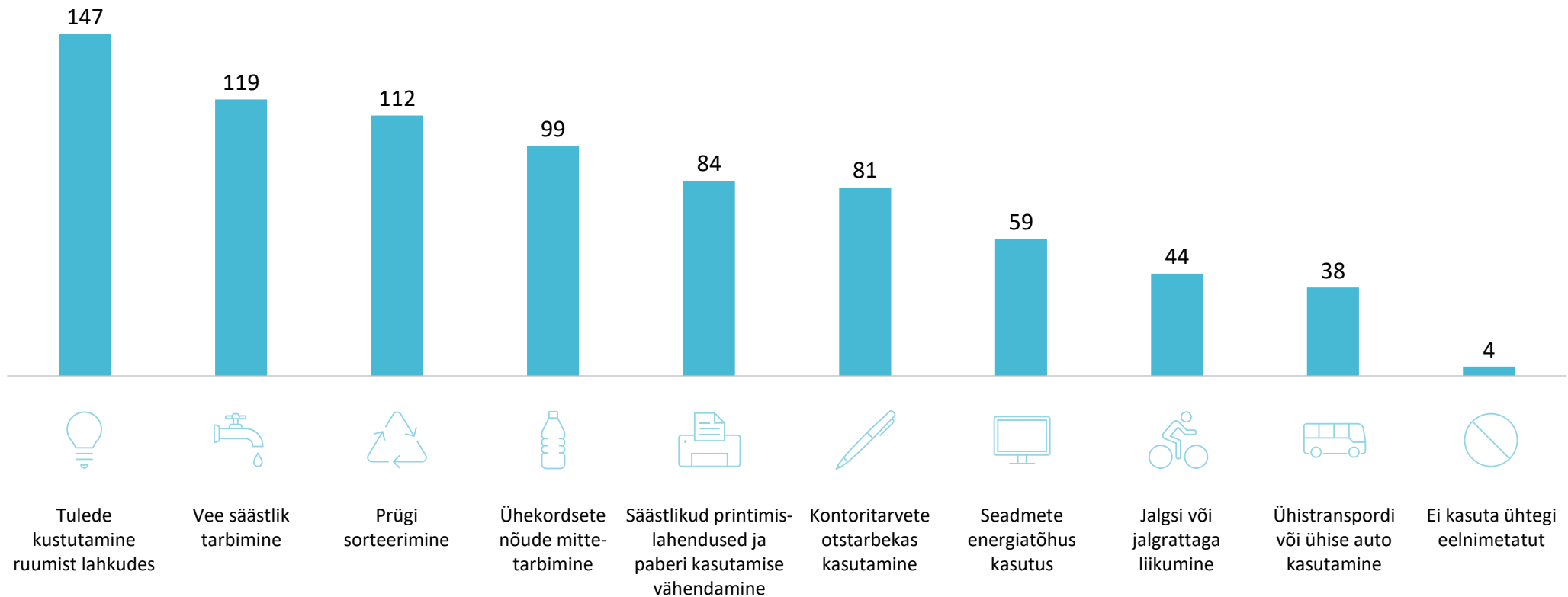

JOONIS 9. VASTUSTE JAGUNEMINE KÜSIMUSELE: “MIS TEEMADEGA PEAKS TEIE ARVATES ESIMESENA TEGELEMA?”*

TULEDE KUSTUTAMINE TOAST LAHKUDES ON TÖÖTAJATE SEAS ENIMLEVINUMAKS KESKKONNASÄASTU HARJUMUSEKS

JOONIS 10. VASTUSTE JAGUNEMINE KÜSIMUSELE: “MILLISEID KESKKONNASÄASTU PÕHIMÕTTEID RAKENDATE TEIE ISE ROHELISEMA HAIGLA NIMEL?”, VASTUSTE ARV

SISUKORD

- SISSEJUHATUS
- EESMÄRK JA MEETODID
- TULEMUSED
- TÖÖTAJATE KESTLIKKUSE ALASED HOIAKUD
- JÄRELDUSED JA SOOVITUSED
- MUJAL MAAILMAS

\ PÕLVA HAIGLA SAAKS TAASTUVALE ELEKTRILE ÜLE MINNES VÄHENDADA OMA SÜSINIKU JALAJÄLGE 17%

Analüüsist selgus, et haigla suurim kliimamõju tuleb sisseostetud toodetest (meditsiinitarvikud, toit, ravimid jm), töötajate tööle- ja kojusõitudest ning ostetud elektri- ja soojusenergia tarbimisest. Kiire mõju vähendamise potentsiaaliga ja käegakatsutav lahendus on taastuvelektri kasutuselevõtt. Kõikides muudes kategooriates tuleb kiirete võitude asemel keskenduda samm-sammulisele vähendamisele läbi erinevate tegevuste kombinatsiooni.

ENERGIA JA KÜTUSED

Autokütuste kasutamise mõju on suhteliselt väike. Peamiseks vähendamise võimaluseks on elektriautode või biogaasi autode kasutamine tulevikus, võimalusel ka autokasutuse vähendamine.

Taastuvelektri kasutuselevõtt on ilmselt kõige lihtsamini teostatav ja jalajälge arvestatavalt vähendav muudatus. Päritoluserfitikaadiga taastuvelektri jalajälge arvestatakse 0-mõjuga. Taastuvelektrit müüvad tarbijale erinevad pakkujad, nt Imatra, Eesti Energia jt. Teine võimalus on toota ise taastuvelektrit (nt päiksepaneelide paigaldamise teel). Soojusenergia (kaugkütte) mõju vähendamisel on valikud piiratumad, sest alternatiivsed pakkujad puuduvad. Haiglal endal nõuavad muudele kütteliikidele üleminek (nt taastuvelektril põhinevad lahendused) suuri investeeringuid ja praktikas võivad ilmned erinevad piirangud.

Kütuste ja energiaallikate väljavahetamise kõrval on oluline ka energiasääst. Suuremad ümberkorraldused (nt hoonete energiatõhususe parandamine) nõuavad arvestatavaid investeeringuid. Väiksemad sammud (nt liikumisanduritega lambid, temperatuuri alandamine (seal kus võimalik), ka isesulguvad veekraanid jmt) annavad väiksemaid võite, kuid on olulised keskkonnasäästu sõnumi kandjad nii ettevõtte töötajatele kui patsientidele/külastajatele.

TÖÖLE- JA KOJUSÕIDUD

Juba praegu liigub märkimisväärne arv Põlva Haigla töötajaid jalgsi. Mõju vähendaks diisel- ja bensiinimootoriga autode kasutuse vähenemine, võimalusel alternatiivsete liikumisviiside soodustamine (ühistransport, jalgsi, jalgrattaga).

MEDITSIINILISED GAASID JA F-GAASID

Meditsiiniliste gaaside kasutamisel on suurim panustaja kliimamõjusse dilämmastikoksiid, mille mõju on suurem kui Põlva Haigla autokütuste emissioonid. Ka meditsiinigaaside valdkonnas proovitakse maailmas leida väiksema kliimamõjuga alternatiive, näiteks ksenoon¹, mis ei põhjusta atmosfääri jõudes kliimamuutusi.

F-gaasidel on terve rida alternatiive, mille leke keskkonda on väikse kliimamõjuga². Uute seadmete hankimisel tasuks tähele panna ka seadmes kasutatava F-gaasi kliimamõju.

\ SISSEOSTETUD TOODETE PUHUL ON VÄIKSEMA MÕJUGA ALTERNATIIVIDE VALIK TÄNA VEEL PIIRATUD

TOIT

Toidutoodete puhul tuleb peamine mõju nende tootmisest, transpordi osa mõjust on pigem väike. Paraku täna veel ei ole tavaline, et konkreetsete toidutoodete puhul oleks teada nende tootmise kliimamõju. Ka selles töös oleme me lähtunud pigem Euroopa keskmistest näitajatest. Ainult ühe Eesti tootja (Eesti Muna OÜ) puhul saime arvestada tema toote jalajäljega. Tulevikus hakkavad ka toidu tootjad ja töötledjad üha enam ka oma kliimamõju mõõtma ja juhtima, seega tekib võimalus mõju täpsemini arvesse võtta ning võimalusel eelistada madalama jalajäljega pakkujaid. Praegu rakendatavatest praktikatest saab mõju vähendamiseks soovitada võimalusel taimse toidu osakaalu suurendamist.

MEDITSIINITARVIKUD JA RAVIMID

Meditsiinispetsiifiliste toodetega on veelgi keerulisem kui toiduga. Ravimitootjad ei pane täna erilist rõhku kliimamõju mõõtmisele ega hakka seda ilmselt ka niipea tegema. Spetsiifiliste meditsiinitarvikute pakujate seas pole toote jalajälje info pakumine üldse tavaks. Seetõttu lähtusime me ka selle analüüsi tegemisel tarvikute kaalust/materjalist, mille põhjal arvestasime toodete hinnangulise süsiniku jalajälje. Osad haiglad, kes on endale seadnud keskkonnanäidised tegelevad näiteks ühekordsete plastikust tarvikute kasutamise vähendamisega (nt kindad¹ või muud tarvikud²), et selle kaudu ostetavate toodete jalajälge vähendada.

ÜLDISED SOOVITUSED

Põlva haigla võiks kaaluda, et millistelt tarneahela osapooltelt oleks mõistlik hakata küsima küsimusi nende pakutavate toodete kliimamõju kohta. Kuigi see ei vii kohe homme kiirete muutusteni, on sellisel tegevusel siiski väga oluline mõju, sest ahela osapooled hakkavad mõtlema, et kuidas nad saavad oma mõju vähendada.

Lisaks on üheks võimaluseks töötajate või ka patsientide/külastajate harimine keskkonnanäidsetel, mille mõju on laiem kui vaid enda jalajälje vähendamine.

Efektiivseks tegutsemiseks on organisatsioonis vajalik läbi mõelda konkreetsemad eesmärgid ja tegevuskava, et milliste sammudega hakatakse organisatsioonis kliimamõju vähendamist sammhaaval ellu viima.

SISUKORD

- SISSEJUHATUS
- EESMÄRK JA MEETODID
- TULEMUSED
- TÖÖTAJATE KESTLIKKUSE ALASED HOIAKUD
- JÄRELDUSED JA SOOVITUSED
- MUJAL MAAILMAS

\ KESKKONNAMÕJUDE KAARDISTAMISEGA NING EESMÄRKIDE SEADMISEGA ON ALUSTATUD TERVISHOIUTEENUSTE VALDKONNAS NII EESTIS KUI KA MUJAL

Gloбалsetest kasvuhoonegaaside emissioonidest põhjustavad **tervishoiuteenuseid pakkuvad organisatsioonid 4.4% ulatuses**. *Health Care Without Harm* hinnangul pärineb **enamuse (71%) kasvuhoonegaasidest tervishoiu tarneahelast**: sisseostetud toodete ning teenuste tarbimisest, transpordist, kasutamisest ning jäätmetest. Samas, mitte vähem tähtsad on ka hoonetest ning hoonete kasutamisest (17%) ning haigla tegevusest tulenevad otsesed, ning elektri ning soojuse ostmisega seotud (12%) kaudsed heitmed.¹

Selleligipoolest **pole paljud haiglad täpsemalt kaardistanud**, kust nende suurimad mõjud tulenevad. Erandiks on üksikud erahaiglad või haiglad, mis kuuluvad suurriikide riiklikesse haiglavõrkudesse ning mõõdavad grupiülevalt enda mõjusid. Seetõttu on Põlva Haigla tervishoiu sektoris sel teemal pioneeride seas. Eestis on enda keskkonnamõjud ära kaardistanud Põhja-Eesti Regionaalhaigla (PERH).²

Maailmas seniks tehtud analüüsid on rohkem keskendunud Skoop 1 ja 2 mõjude hindamisele. Tarneahela emissioone on võrreldes nendega märgatavalt vähem hinnatud. See tuleneb sellest, et tarneahelast tulenevaid kasvuhoonegaaside emissioone on keerulisem mõõta suuresti **andmete puudulikkuse tõttu**.

Kuigi vähesed tervishoiu organisatsioonid on mõõtnud oma keskkonnamõjusid, siis paljud on siiski seadnud endale ambitsioonikad eesmärgid rohelisema tervishoiuteenuse suunas. Mõjude vähendamiseks on hakanud tegelema näiteks NHS (Inglismaa)³ ja ka HUS (Soome).⁴ Ka Saksamaal ning Ameerika Ühendriikides on tervishoiu organisatsioonid alustanud kliimamõjude vähendamiseks.

Inglismaa riiklik tervishoiuteenus (*National Health Service, NHS*) seadis endale eesmärgiks vähendada enda **otseid mõjusid** 80% võrra aastatel 2028 kuni 2032 ning saavutada süsinikuneutraalsus aastaks 2040.

Kaudsete mõjude vähendamine 80% võrra on planeeritud aastatel 2036 kuni 2039, süsinikuneutraalsus saavutatakse aastaks 2045.³

Helsingi Ülikooli Keskaigla valmistab ette teekonda jätkusuutlikkuse suunas ning on seadnud eesmärgiks saavutada **süsinikuneutraalsus aastaks 2030**.⁴

Saksamaa suurim tervishoiuteenuse operaator Helios Healthcare **paigaldab aastal 2022 päikese paneele** vähendamaks sõltuvust fossiilsetest kütustest.⁵

Ameerika Arstide Kolledž on loonud dokumendi, „*Patient FACTS: Climate Change and Your Health*“, kus on toodud välja kliimamuutuste mõju tervisele. Kampania mõte on **harida patsiente** kliimamuutuse peamistest mõjudest tervisele ja anda ülevaade võimalustest, mida patsiendid saavad teha, et seda vältida.⁶

CIVITTA International
info@civitta.com
www.civitta.com

CIVITTA Estonia
info.ee@civitta.com
+372 646 448 8
www.civitta.ee

CIVITTA Latvia
Info.lv@civitta.com
+371 277 055 85
www.civitta.lv

CIVITTA Lithuania
info.lt@civitta.com
+370 685 266 80
www.civitta.lt

CIVITTA Finland
Info.fi@civitta.com
+358 505 261 694
www.civitta.fi

CIVITTA Denmark
Info.dk@civitta.com
+452 762 80 83
www.civitta.com

CIVITTA Poland
Info.pl@civitta.com
+48 690 001 286
www.civitta.pl

CIVITTA Ukraine
Info.ua@civitta.com
+380 442 270 140
www.civitta.com.ua

CIVITTA Slovakia
info.sk@civitta.com
+421 901 700 574
www.civitta.sk

CIVITTA Armenia
info.am@civitta.com
+3 741 054 6434
www.civitta.am

CIVITTA Romania
Info.ro@civitta.com
+403 180 535 88
www.civitta.ro

CIVITTA Moldova
Info.md@civitta.com
+373 797 550 99
www.civitta.md

CIVITTA Sweden
Info.se@civitta.com
+372 646 448 8
www.civitta.se

CIVITTA Belarus
Info.by@civitta.com
+375 296 018 517
www.civitta.by

CIVITTA Serbia
Info.rs@civitta.com
+381 11 2435 489
www.civitta.rs

CIVITTA Bulgaria
Info.bg@civitta.com
+359 884 076 576
www.civitta.bg

CIVITTA North Macedonia
info.mk@civitta.com
+389 75 230 439
www.civitta.com

CIVITTA Kosovo
info.ks@civitta.com
+383 493 380 55
www.civitta.com

CIVITTA Georgia
info.ge@civitta.com
www.civitta.com

WE LOOK FORWARD TO WORKING WITH YOU!